

การพัฒนาาระบบส่งเสริมสำหรับ โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร



ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้



กรมประมง

การพัฒนาระบบส่งเสริม
สำหรับโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน
ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

Develop Extension Methodologies and Strengthening the Extension
System in Locally Based Coastal Resource Management in
Tambol Pakklong, Pathew District, Chumporn Province, Thailand

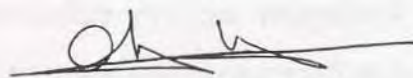
คงไผท ศราภัยวานิช

โครงการร่วมวิจัยระหว่าง
สำนักงานฝ่ายฝึกอบรม ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
และกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทนำ

โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชนบริเวณตำบลปากคลอง อำเภอบะพิต จังหวัดชุมพร เกิดขึ้นจากมติและความร่วมมือระหว่างสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nation : ASEAN) และศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Fisheries Development Center : SEAFDEC) ภายใต้แผนงาน Fisheries Consulting Group(FCG) Scheme โดยกรมประมงแห่งประเทศไทยและสำนักงานฝ่ายฝึกอบรม ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ร่วมกันดำเนินการและจัดทำแผนการดำเนินงาน กำหนดกิจกรรมต่างๆขึ้น ซึ่งรวมกิจกรรมการพัฒนาระบบการส่งเสริมเพื่อวิถีการใช้ทรัพยากรประมงชายฝั่งอย่างยั่งยืนเข้าไว้ด้วย

การพัฒนาระบบการส่งเสริมในพื้นที่ตำบลปากคลอง อำเภอบะพิต จังหวัดชุมพร เป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบ และวิธีการพัฒนาระบบดังกล่าวจะเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบส่งเสริมเพื่อใช้ในระดับภูมิภาคต่อไป



(นายภาณุ เทวรัตน์มณีกุล)

เลขาธิการและผู้อำนวยการ

ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

คำนำ

การส่งเสริมถือเป็นกระบวนการสำคัญในการที่จะสื่อและอธิบายให้กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบถึงความเป็นมา จุดประสงค์ และกิจกรรมต่างๆ ที่ได้จัดทำขึ้น โครงการจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ได้เล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริม จึงได้กำหนดกิจกรรมการพัฒนาระบบส่งเสริมเพื่อวิธีการใช้ทรัพยากรประมงชายฝั่งอย่างยั่งยืน รวมไว้ในกิจกรรมหลัก

วิธีการพัฒนาระบบการส่งเสริมที่โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชนได้นำมาปฏิบัติประกอบด้วยการฝึกอบรมโดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มเยาวชนเพื่อปลูกจิตสำนึกและการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากร และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนรูปแบบของสื่อที่ก่อให้เกิดความน่าสนใจ

ทางโครงการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การพัฒนาระบบการส่งเสริมที่ทางโครงการฯ ได้จัดทำขึ้นทั้งด้านการฝึกอบรม และการผลิตสื่อจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ประชาชนตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร และประชาชนที่สนใจทั่วไปได้รับทราบถึงการดำเนินงาน ความเป็นมา วัตถุประสงค์และกิจกรรมต่างๆ ของโครงการฯ มากยิ่งขึ้น และเป็นส่วนสนับสนุนกิจกรรมอื่น ของโครงการฯ ส่งผลให้การดำเนินงานโครงการฯ ประสบผลสำเร็จดังที่ได้วางแผนไว้ นอกจากนี้แล้วการพัฒนาระบบส่งเสริมดังกล่าว จะสามารถเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการขยายการดำเนินงานจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งไปยังประเทศต่างๆ ที่เป็นประเทศสมาชิกของศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป

ผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 วัตถุประสงค์และหลักในการพัฒนาระบบส่งเสริม	3
2.1 วัตถุประสงค์ของการพัฒนาระบบการส่งเสริม	3
2.2 หลักการส่งเสริม	3
2.3 กระบวนการยอมรับและเผยแพร่	4
2.4 ประเภทของบุคคลกลุ่มเป้าหมายในงานส่งเสริม	4
2.5 วิธีการส่งเสริม	5
2.6 ขั้นตอนการพัฒนาสื่อเพื่อการส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพ	6
บทที่ 3 วิธีการพัฒนาระบบเพื่อการส่งเสริมในโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่ง โดยชุมชน	7
3.1 การฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและปลูกจิตสำนึกของเยาวชนในด้าน ความสำคัญของป่าชายเลนและสิ่งแวดล้อม	7
3.2 การพัฒนาและการเลือกชนิดของสื่อเพื่อการส่งเสริม	10
บทที่ 4 สรุป	19
เอกสารอ้างอิง	21
ภาคผนวก	23

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซีฟเดค) ได้ร่วมมือกับกรมประมง ตามมติข้อตกลงของการประชุม Fishing Consulting Group (FCG) ในการทำวิจัยด้านการจัดการทรัพยากรประมง ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำบริเวณพื้นที่ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร พื้นที่บริเวณดังกล่าวมีจำนวนทั้งสิ้น 117 ตารางกิโลเมตร ประชากรจำนวน 4,152 คน ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน 879 ครัวเรือน (กรมพัฒนาชุมชน, 2541) อาชีพโดยทั่วไปได้แก่ การประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และเกษตรกรรม

ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซีฟเดค) และกรมประมงจึงได้ร่วมกันวางแผนและจัดทำโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร (Locally Based Coastal Resource Management in Pathew District, Chumporn Province) การดำเนินโครงการประกอบไปด้วยการขอมติจากประชาชนตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร เพื่อกำหนดเขตพื้นที่ห้ามทำเครื่องมือประมงประเภทอวนลาก อวนรุน และคราดหอย โดยจะออกเป็นประกาศจังหวัดชุมพร พื้นที่ประกาศดังกล่าวมีจำนวนทั้งสิ้น 116 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 อยู่บริเวณด้านทิศเหนือมีพื้นที่ 46 ตารางกิโลเมตร ส่วนที่ 2 อยู่ทางด้านทิศใต้ มีพื้นที่ 70 ตารางกิโลเมตร และได้กำหนดแผนการดำเนินงานโครงการฯ วัตถุประสงค์การดำเนินโครงการฯ เพื่อส่งเสริม พัฒนาให้ชาวประมงตำบลปากคลองได้ทราบถึงการจัดการประมงที่ถูกต้อง สร้างเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง พัฒนาฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงให้ดีขึ้น รวมทั้งลดปัญหาข้อขัดแย้งระหว่างชาวประมงและปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง การดำเนินงานโครงการฯ ประกอบด้วย 6 กิจกรรมได้แก่ การสำรวจขั้นพื้นฐานด้านเศรษฐกิจสังคม ภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการจัดการทรัพยากรชายฝั่งโดยชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาผลผลิตในท้องถิ่น การส่งเสริมศักยภาพและการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาระบบและวิธีการใช้ทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืน และการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง

การพัฒนาระบบส่งเสริมเพื่อการใช้ทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืน เป็นกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้ประชาชนในพื้นที่ตำบลปากคลอง ได้รับทราบและเข้าใจการดำเนินโครงการฯ มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืน การพัฒนาระบบและวิธีการส่งเสริมดังกล่าว ไม่ได้เน้น

ไปในการพัฒนาและผลิตสื่อเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมไปถึงการฝึกอบรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกให้คนในชุมชนและเยาวชน ซึ่งจะเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีบทบาทและหน้าที่ต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต ได้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการรักษาอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน การผลิตสื่อต่างๆ เพื่อการส่งเสริมจะพิจารณาความต้องการของประชาชนตำบลปากคลองและความสอดคล้องกับโครงการเป็นหลัก สื่อที่ทางโครงการได้ทำการผลิต อาทิเช่น วิดีโอเทป แผ่นพับ และโปสเตอร์ เป็นต้น โดยเนื้อหาและรายละเอียดจะเป็นการประชาสัมพันธ์ ปลูกจิตสำนึก ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการทรัพยากรชายฝั่งให้กับประชาชนในพื้นที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

วัตถุประสงค์และหลักการพัฒนาระบบส่งเสริม

(Objectives and Principles of Extension Development System)

การพัฒนาระบบส่งเสริมเป็นการพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมรูปแบบใหม่เพื่อความน่าสนใจและทันสมัยเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากการส่งเสริมเป็นการนำผลการค้นคว้าวิจัยเผยแพร่ไปสู่กลุ่มเป้าหมายและเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง การพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาระบบส่งเสริมจะใช้ความรู้พื้นฐานและข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ การส่งเสริมเป็นกระบวนการให้ความรู้และสร้างแรงจูงใจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เข้ารับการส่งเสริมเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมทักษะความรู้และทัศนคติที่ถูกต้อง(ASEAN,1988) เพื่อสามารถนำมาพิจารณาหลักและเหตุผลสำหรับประกอบการแก้ไขปัญหาต่างๆ

2.1 วัตถุประสงค์ของการพัฒนาระบบการส่งเสริม

1. เพื่อปรับปรุงวิธีการส่งเสริม การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมไปสู่กลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันเพื่อการพัฒนาและการจัดการชุมชน
2. พัฒนาให้กลุ่มเป้าหมายมีทักษะและความสามารถในการวิเคราะห์ และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
3. สนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ จัดการและใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด คุ่มค่ายั่งยืน และไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
4. กระตุ้นและสร้างความเข้าใจขั้นพื้นฐาน ให้กลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญของโครงการฯและร่วมมือด้วยความสมัครใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

2.2 หลักการส่งเสริม (สุรพล, 2531)

1. การส่งเสริมต้องพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงและศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อจะได้ส่งเสริมได้ตรงตามวัตถุประสงค์และแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การส่งเสริมต้องทำให้ประชาชนในชุมชน ทราบถึงจุดอ่อนและจุดแข็งของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
3. ผู้เข้ารับการส่งเสริมจะเป็นผู้ที่เข้าร่วมโดยสมัครใจ ดังนั้นจึงต้องแสดงให้เห็นประโยชน์จากการเข้ารับการส่งเสริม เพื่อชักจูงให้มีผู้เข้าร่วมโครงการฯเพิ่มขึ้น
4. วิธีการส่งเสริมจะอยู่ภายใต้กรอบที่สามารถยืดหยุ่นและง่ายต่อการปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอและวิธีการส่งเสริม ทั้งนี้โดยพิจารณาจากสถานการณ์และสภาพแวดล้อม ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะต้องฝึก

แผนทักษะการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความชำนาญ และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ การเลือกรูปแบบวิธีการ ตลอดจนสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมจะต้องเหมาะสม เพื่อให้การส่งเสริมดำเนินไปอย่างสะดวกและราบรื่น

5. กิจกรรมที่ส่งเสริมจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและอยู่ในความสนใจของกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ

2.3 กระบวนการยอมรับและเผยแพร่ (สุรพล, 2531)

กระบวนการยอมรับ (Adoption process) หมายถึง กระบวนการแสดงออกว่า ยอมรับหรือไม่ยอมรับของกลุ่มเป้าหมายในเรื่องที่ได้ทำการส่งเสริม

กระบวนการเผยแพร่ (Diffusion process) หมายถึง กระบวนการที่ได้เผยแพร่ความคิด การกระทำใดๆก็ตามไปสู่กลุ่มเป้าหมาย และทำให้กลุ่มเป้าหมายยอมรับในสิ่งที่เผยแพร่

กระบวนการยอมรับมีอยู่ 5 ขั้น ดังนี้

1. ตื่นตน (awareness) เป็นขั้นที่กลุ่มเป้าหมายได้เริ่มรับทราบว่าได้มีสิ่งใหม่สำหรับพวกเขาเกิดขึ้น แต่ยังไม่ทราบรายละเอียดที่ชัดเจนในเรื่องนั้นๆ
2. สนใจ (interest) เป็นขั้นที่กลุ่มเป้าหมายมีความสนใจในสิ่งใหม่นั้นๆ และเชื่อว่ามีทางเป็นไปได้ที่พวกเขาจะได้ประโยชน์จากสิ่งนั้นๆ ทำให้กลายเป็นแรงจูงใจและเกิดความต้องการที่จะทราบรายละเอียดเพิ่มขึ้น
3. ประเมิน (evaluation) เป็นขั้นที่กลุ่มเป้าหมายคิดคำนึงถึงผลดี ผลเสียที่พวกเขาจะได้รับจากการเข้าร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริม
4. ลองทำ (trial) เป็นขั้นที่กลุ่มเป้าหมายได้นำกิจกรรมที่ได้ส่งเสริมมาลองปฏิบัติ หลังจากได้ประเมินผลดีผลเสียแล้ว
5. นำไปใช้ (adoption) เป็นขั้นที่กลุ่มเป้าหมายเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการลองทำ ว่าเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อพวกเขา แต่ในทางกลับกันกลุ่มเป้าหมายอาจปฏิเสธหากเห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวไม่เกิดผลประโยชน์

2.4 ประเภทของบุคคลกลุ่มเป้าหมายในงานส่งเสริม (ประยูร, 2538)

การยอมรับการส่งเสริมของบุคคลกลุ่มเป้าหมายนั้น แต่ละบุคคลมีระยะเวลาในการยอมรับที่ต่างกัน บางคนยอมรับได้เร็ว บางคนยอมรับได้ช้า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความคิดและสติปัญญาของแต่ละคน

ปัจจัยที่ต้องนำมาประกอบการพิจารณาวิธีการส่งเสริมของบุคคลกลุ่มเป้าหมาย ได้แบ่งประเภทของบุคคลกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 5 ประเภทคือ

1. พวกหัวสมัยใหม่ (Innovators) เป็นพวกที่มีความกระตือรือร้นในความคิดใหม่ๆ อยู่เสมอ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในกระบวนการเผยแพร่ และส่งเสริม บุคคลประเภทนี้ส่วนใหญ่มียุ่่น้อยและพร้อมที่จะเป็นผู้นำ ชอบทำกิจกรรมต่างๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์
2. พวกродูที่ท่า (Early Adopters) บุคคลประเภทนี้จะเป็นผู้ที่มีความคิดนำเชื่อถือของคนในชุมชนมากกว่าพวกหัวสมัยใหม่ เป็นผู้มองการณ์ไกล และจะพิจารณาจนแน่ใจว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมเป็นประโยชน์ เป็นผู้ตัดสินใจอย่างรอบครอบ เป็นกลุ่มเป้าหมายที่น่าจะส่งเสริมให้เกิดการยอมรับในกิจกรรม บุคคลพวกนี้จะเป็นประตูไปสู่ความสำเร็จในการส่งเสริมต่อประชาชนในชุมชน
3. พวกคึกษารอบครอบ (Early Majority) บุคคลประเภทนี้จะใช้เวลาในการยอมรับนานกว่า 2 พวกแรก จะพิจารณาอย่างถี่ถ้วน แม้จะไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแต่จะสังเกตการณ์การดำเนินงานของกิจกรรมจนแน่ใจว่ากิจกรรมนั้นๆ เป็นประโยชน์ถึงจะเข้าร่วม
4. พวกชอบพะวงสงสัย (Late Majority) เป็นพวกที่พะวงสงสัยกลัวว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมจะส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของตน จะยอมรับต่อเมื่อเห็นประโยชน์ของกิจกรรมที่ส่งเสริมแล้ว จึงจะเข้าร่วม
5. พวกหัวโบราณ (Traditional) เป็นพวกที่ยึดมั่นถือมั่นในความคิดเดิมต่อต้านกิจกรรมการส่งเสริมโดยจะยึดพื้นฐานประสบการณ์ของตนเป็นหลัก เป็นพวกที่ใช้ระยะเวลาในการยอมรับนานที่สุด และเป็นพวกที่ส่งเสริมได้ยากที่สุด

2.5 วิธีการส่งเสริม

วิธีการส่งเสริมจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสถานที่ สภาพแวดล้อม และสถานการณ์ในขณะนั้นว่าวิธีการส่งเสริมใดเหมาะสม สิ่งที่จำเป็นควบคู่ไปกับการส่งเสริมที่ขาดไม่ได้ก็คือสื่อต่างๆ สำหรับใช้เป็นสื่อประกอบการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายมองเห็นภาพกิจกรรมที่จะดำเนินการส่งเสริมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น สื่อต่างๆ เหล่านี้ได้แก่ วิชยู โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ วิทยุ ใบบลิว นิตยรศการ เป็นต้น การใช้สื่อนอกจากขึ้นอยู่กับสถานที่ และสิ่งแวดล้อมแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคืองบประมาณ ซึ่งต้องเลือกสื่อที่เหมาะสมและทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด วิธีการส่งเสริมโดยทั่วไปแบ่งเป็น 3 วิธีคือ การส่งเสริมแบบมวลชน การส่งเสริมแบบกลุ่ม การส่งเสริมแบบรายบุคคล ซึ่งแต่ละวิธีมีข้อดี ข้อเสียแตกต่างกันไป

1. การส่งเสริมแบบมวลชน (Mass contact) วิธีนี้เป็นวิธีการส่งเสริมแบบติดต่อทางเดียว (one way communication) ข้อดีคือสามารถส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ได้กับคนจำนวนมาก ส่วนข้อเสียทำให้ไม่สามารถทราบผลการตอบรับ ใช้งบประมาณมาก และกลุ่มเป้าหมายไม่สามารถสอบถามในขณะนั้นได้

หากมีข้อสงสัย สื่อที่ใช้ในการส่งเสริมแบบมวลชนได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การจัดนิทรรศการ แผ่นโฆษณา ใบปลิว จดหมายเวียน เอกสารเผยแพร่ เป็นต้น

2. การส่งเสริมแบบกลุ่ม (Group contact) วิธีการส่งเสริมแบบนี้ จะเป็นการส่งเสริมแบบจัดบรรยายเป็นกลุ่ม แล้วแต่ว่าจะเป็นขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ วิทยากรจะเป็นผู้บรรยายหัวข้อการส่งเสริม โดยมีการกำหนดหัวข้อ และเนื้อหาในการบรรยาย การส่งเสริมวิธีนี้สามารถโต้ตอบระหว่างวิทยากรและผู้เข้ารับการส่งเสริม หากมีข้อซักถามสงสัย แต่บางทีอาจไม่ทั่วถึง เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา สถานที่ และสิ่งแวดล้อม ข้อดีของการส่งเสริมแบบกลุ่ม ทำให้สามารถส่งเสริมกลุ่มเป้าหมายได้จำนวนมาก ประหยัดเวลา ส่วนข้อเสียคือผู้เข้ารับการส่งเสริมไม่สามารถซักถามปัญหาได้ทุกคน
3. การส่งเสริมแบบรายบุคคล (Private contact) วิธีการส่งเสริมแบบนี้ ผู้ให้การส่งเสริมจะเข้าไปส่งเสริมกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคล แบบเป็นกันเอง ผู้เข้ารับการส่งเสริมสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ข้อดีคือทำให้ทราบความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง เกิดความสนิทสนมระหว่างผู้ส่งเสริมกับผู้เข้ารับการส่งเสริม ข้อเสีย ต้องใช้วิทยากรส่งเสริมเป็นจำนวนมาก ทำให้สิ้นเปลืองทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย

2.6 ขั้นตอนการพัฒนาสื่อเพื่อการส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพ

ในการผลิตสื่อนั้นต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะส่งเสริม รวมทั้งวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายโดยพิจารณาการประกอบอาชีพ ทัศนคติ วุฒิภาวะ เพื่อจะได้ผลิตและเลือกชนิดของสื่อได้ตรงตามความเหมาะสม ในด้านของเนื้อหาต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม และสอดคล้องกับเรื่องที่จะส่งเสริม นอกจากนี้สื่อที่ผลิตออกมาต้องมีความน่าสนใจ และเข้าใจง่าย สบายตา สวยงามสะดุดตา เพื่อเป็นจุดดึงดูดให้เกิดความสนใจ

บทที่ 3

การพัฒนาระบบและวิธีการส่งเสริมสำหรับโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน

(Extension Methodologies Development for Sustainable Use Coastal Resource)

การพัฒนาระบบเพื่อการส่งเสริมสำหรับโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร เป็นกิจกรรมหนึ่งในกิจกรรมต่างๆทั้งหมด 6 กิจกรรมที่ทางโครงการได้กำหนดไว้ การพัฒนาระบบเพื่อการส่งเสริมเป็นกิจกรรมที่พัฒนาการผลิตสื่อที่ทันสมัยและน่าสนใจ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ หนังสือพิมพ์รายงานการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของโครงการฯ รวมทั้งการพัฒนาด้านการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจ และปลูกจิตสำนึกของเยาวชน ให้ตระหนักถึงความสำคัญของป่าชายเลน สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยาของทรัพยากรสัตว์น้ำซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่ง

3.1 การฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและปลูกจิตสำนึกของเยาวชนในด้านความสำคัญของป่าชายเลนและสิ่งแวดล้อม

โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการฝึกอบรม และเสริมสร้างความรู้พื้นฐาน ด้านการอนุรักษ์ป่าชายเลนและสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชนในตำบลปากคลอง เพื่อเป็นรากฐานสำหรับการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งในอนาคต จึงได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อการฝึกอบรมให้แก่โรงเรียนต่างๆ ในตำบลปากคลอง

3.1.1 การฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์ป่าชายเลน

ป่าชายเลนมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและระบบนิเวศวิทยาของสัตว์น้ำวัยอ่อน เป็นแหล่งหลบภัยและอนุบาลสัตว์น้ำ(สนิท, 2532) การส่งเสริมให้เยาวชนในท้องถิ่นตระหนักและรับทราบถึงความสำคัญของป่าชายเลนเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นพื้นฐานของการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่ง โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชนจึงได้สนับสนุนงบประมาณสำหรับการฝึกอบรมค่ายผู้พิทักษ์ อนุรักษ์ป่าชายเลนอ่าวทุ่งมหา ระหว่างวันที่ 27-28 กันยายน 2544 แก่โรงเรียนบ้านปากคลอง การฝึกอบรมในครั้งนี้ทางโรงเรียนได้ประสานงานกับชมรมอนุรักษ์ป่าชายเลนอ่าวทุ่งมหาและประชาชนในตำบลปากคลอง เพื่อจัดหาพันธุ์กล้าไม้ชายเลนและจัดหาพื้นที่สำหรับนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปฝึกปฏิบัติปลูกป่าชายเลน และเชิญวิทยากรกลุ่มระดับใบซึ่งเป็นกลุ่มอาสาสมัครเพื่อการส่งเสริมความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับนักเรียนกลุ่ม

ประถมศึกษาในพื้นที่จังหวัดระนองมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ การฝึกอบรมมีนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 เข้าร่วมจำนวน 85 คน และนักเรียนจากโรงเรียนมาบอำมฤตวิทยาและโรงเรียน
บ้านบางแหวนจำนวน 24 คนเข้าร่วมสังเกตการณ์

3.1.1.1 วัตถุประสงค์ที่ให้การสนับสนุนการฝึกอบรมในโรงเรียน

- 1) ส่งเสริมให้เยาวชนในตำบลปากคลองรับทราบและตระหนักถึงความสำคัญของป้าชายเลนและ
สิ่งแวดล้อม
- 2) ปลุกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป้าชายเลนให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและอนุบาลของสัตว์น้ำวัยอ่อน
- 3) เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่างๆในชุมชน กับโครงการจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชน

3.1.1.2 วิธีการและรูปแบบการฝึกอบรม

การฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 2 วัน (27-28 กันยายน 2545) โดยวิธีการและรูปแบบการของ
ฝึกอบรมจะแบ่งเป็นภาคบรรยายและภาคปฏิบัติ ภาคบรรยายจะให้เทคนิคการแบ่งกลุ่มทำกิจ
กรรมพร้อมทั้งอธิบายความหมายของสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ วิทยากรใช้กิจกรรมสนทนาการ
เป็นสื่อเพื่อสร้างความสัมพันธ์ ความเป็นกันเองกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อสร้างความสนใจและ
แรงจูงใจให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

ส่วนภาคปฏิบัติได้นำผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกเดินทางไปศึกษาระบบนิเวศวิทยาของป้า
ชายเลน และร่วมกันปลูกป้าชายเลน

3.1.1.3 เนื้อหาการฝึกอบรมภาคบรรยายและปฏิบัติ

- 1) การฝึกอบรมจะนำเสนอและให้นิยามของคำว่าสิ่งแวดล้อมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ
รวมทั้งให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แสดงมุมมองของตนที่มีต่อสิ่งแวดล้อม การเข้าฐานทำกิจกรรม
ด้านสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น สาเหตุของการเกิดมลภาวะทางน้ำพร้อมทั้งอธิบายวิธีการแก้ปัญหา
การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การรักษาความ
สะอาดและนำขยะที่สามารถใช้ได้ใหม่นำกลับมาใช้ประโยชน์
- 2) อธิบายความสำคัญ ประโยชน์ของการอนุรักษ์ป้าชายเลนและนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมเดินทาง
ไปศึกษาพื้นที่ป้าชายเลนบริเวณหมู่ 2 บ้านบ่อคำโรง พร้อมทั้งร่วมกันปลูกป้าชายเลน

3.1.1.4 สรุปผล

ผลจากการฝึกอบรมค่ายผู้พิทักษ์ อนุรักษ์ป่าชายเลนอ่าวทุ่งมหา ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรับทราบและตระหนักถึงความสำคัญของป่าชายเลน และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าชายเลนและร่วมกันปลูกป่าชายเลนเพื่อเพิ่มแหล่งที่อยู่อาศัยและอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน

นอกจากนี้การทำกิจกรรมปลูกป่าชายเลนยังได้รับความร่วมมือจากชมรมอนุรักษ์ป่าชายเลนและประชาชนในชุมชนปากคลอง ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่างๆในชุมชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆของโครงการ

3.1.2 การฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา

สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อสิ่งมีชีวิต ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่ง การนำเสนอถึงความสำคัญดังกล่าวสู่คนในชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่ง

โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชนได้สนับสนุนงบประมาณแก่โรงเรียนบ้านบางแหวนสำหรับการจัดฝึกอบรมหลักสูตรเยาวชนบางแหวนรักบ้านเกิดระหว่างวันที่ 25-27 มีนาคม มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านบางแหวนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 30 คน สถานที่จัดฝึกอบรมจัดขึ้นที่บริเวณศาลาเอนกประสงค์บ้านบางแหวน ซึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียนและตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งเก็บตัวอย่าง วิทยาการที่เชิญมาให้ความรู้เป็นวิทยาการกลุ่มระดับใบ ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันกับการฝึกอบรมที่จัดขึ้นที่โรงเรียนบ้านปากคลอง

3.1.2.1 วัตถุประสงค์ที่ให้การสนับสนุนการฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา

- 1) เพื่อทำให้เยาวชนตระหนักถึงประโยชน์ ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและความสัมพันธ์ของระบบนิเวศ
- 2) เพื่อปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา

3.1.2.2 วิธีการและรูปแบบการฝึกอบรม

การฝึกอบรมหลักสูตรค่ายเยาวชนบางแหวนรักบ้านเกิดได้จัดขึ้น 3 วัน (ระหว่างวันที่ 25-27 มีนาคม 2545) โดยวิธีการและรูปแบบการของฝึกอบรมจะแบ่งเป็นภาคบรรยายและภาคปฏิบัติ ภาคบรรยายจะใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมพร้อมทั้งอธิบายถึงความสำคัญ ประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา วิทยาการใช้กิจกรรมสนทนากาเป็นสื่อเพื่อสร้างความสัมพันธ์ ความ

เป็นกันเองกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อสร้างความสนใจและการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

ส่วนภาคปฏิบัติมีการแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเก็บตัวอย่างสิ่งมีชีวิตในแหล่งน้ำ แล้วนำสิ่งมีชีวิตที่เก็บได้มาศึกษาถึงความแตกต่างของแต่ละชนิด พร้อมนำผลที่ได้มานำเสนอต่อหน้ากลุ่ม

3.1.2.3 หลักสูตรการฝึกอบรม

การฝึกอบรมจะเน้นไปในภาคปฏิบัติมากกว่าภาคบรรยาย ภาคบรรยายจะอธิบายถึงความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา ส่วนภาคปฏิบัติ วิทยากรกำหนดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปเก็บตัวอย่างสิ่งมีชีวิตจากต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำบริเวณป่าชายเลน แล้วนำตัวอย่างสิ่งมีชีวิตที่เก็บได้มาศึกษาพิจารณาลักษณะและแยกประเภทของสิ่งมีชีวิต โดยใช้คู่มือที่เตรียมไว้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะสามารถทราบถึงความสมบูรณ์ของแหล่งน้ำโดยใช้ชนิดของสิ่งมีชีวิตเป็นดัชนีบ่งบอก แล้วนำผลที่ได้มารายงาน และอภิปรายร่วมกับกลุ่มอื่นๆ

3.1.2.4 สรุปผล

ผลการฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่มและรับทราบถึงประโยชน์ ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและความสมบูรณ์ของระบบนิเวศวิทยา โดยศึกษาจากการเก็บตัวอย่างสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำบริเวณต่างๆ ซึ่งเป็นดัชนีบ่งชี้ความสัมพันธ์ของแหล่งน้ำนั้นๆ การฝึกอบรมในครั้งนี้ยังเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในการร่วมกันรักษาระบบนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งดังกล่าวเป็นปัจจัยหนึ่งในการวางรากฐานเพื่อการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่ง

3.2 การพัฒนาและการเลือกชนิดของสื่อเพื่อการส่งเสริม

โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน ได้ทำการพัฒนาและผลิตสื่อต่างๆ ขึ้นมาหลายประเภทเช่น โปสเตอร์ สมุด แผ่นพับ เป็นต้น วัตถุประสงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์โครงการและการดำเนินกิจกรรมให้ประชาชนในพื้นที่ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ได้รับทราบและเห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมโครงการฯ ส่งเสริมให้เกิดแนวทางการประกอบอาชีพเสริมให้แก่ชุมชน การจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งแบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังได้ผลิตสื่อที่เป็นการปลูกจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลน สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศให้กับคนในชุมชนและเยาวชนในตำบลปากคลอง

การฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์ป่าชายเลน



การฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา



การแจกสมุดและโปสเตอร์ให้นักเรียนใน
ตำบลปากคลอง อำเภอบะพือ จังหวัดชุมพร

3.2.1 สมุดและโปสเตอร์

สมุดและโปสเตอร์เป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับการใช้ส่งเสริมแบบมวลชนที่ต้องการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนตำบลปากคลองได้รับทราบเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถเห็นได้แพร่หลาย ทางโครงการจึงได้จัดทำสมุดและโปสเตอร์เพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ขึ้น ในส่วนของโปสเตอร์ได้วางแผนที่จะจัดทำเป็นชุดๆ ในชุดแรกมีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนซึ่งจัดทำพร้อมกับสมุดซึ่งมีเนื้อหาหน้าปกเป็นการอนุรักษ์ป่าชายเลน ส่วนโปสเตอร์ชุดที่สองเป็นโปสเตอร์เพื่อการประชาสัมพันธ์โครงการแนวทางการกำหนดเขตเพื่อการจัดการทรัพยากรประมง

3.2.1.1 โปสเตอร์และสมุดชุดการอนุรักษ์ป่าชายเลน

บริเวณตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพรมีพื้นที่ป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งอนุบาลและอยู่อาศัยของสัตว์น้ำวัยอ่อน ซึ่งสอดคล้องกับแผนงานที่โครงการได้กำหนดไว้ที่จะสนับสนุนเรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อจัดการให้เป็นแหล่งอนุบาลและขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำในบริเวณพื้นที่โครงการฯ ทางโครงการจึงได้จัดทำโปสเตอร์ชุดการอนุรักษ์ป่าชายเลนพร้อมทั้งสมุดขึ้น เพื่อแจกจ่ายให้กับชาวประมง นักเรียน และประชาชนในตำบลปากคลอง เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกและนำเสนอความสำคัญและประโยชน์ของป่าชายเลนให้ประชาชนตำบลปากคลองได้รับทราบและร่วมกันอนุรักษ์

ภาพประกอบโปสเตอร์สื่อถึงสภาพแวดล้อม การประกอบอาชีพและดำรงชีพของประชาชนในชุมชนปากคลอง รวมทั้งภาพพื้นที่ป่าชายเลนในตำบลปากคลองและภาพกิจกรรมการฝึกอบรมค่ายผู้พิทักษ์ อนุรักษ์ป่าชายเลนอ่าวทุ่งมหา ที่ทางโครงการได้สนับสนุนงบประมาณการจัดฝึกอบรมแก่โรงเรียนบ้านปากคลอง การนำเสนอภาพดังกล่าวจะทำให้สามารถดึงดูดความสนใจของประชาชนตำบลปากคลองในการชมโปสเตอร์ ส่วนเนื้อหาประกอบคำบรรยาย ผนวกทำให้เกิดจิตสำนึกในการร่วมกันอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และนำเสนอถึงประโยชน์ของป่าชายเลนที่มีต่อแหล่งขยายพันธุ์ อนุบาลสัตว์น้ำ สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา โปสเตอร์ชุดการอนุรักษ์ป่าชายเลนได้แจกจ่ายและเผยแพร่ให้กับนักเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในตำบลปากคลอง และประชาชนทั่วไปในตำบลปากคลอง

3.2.1.2 โปสเตอร์ชุดการประชาสัมพันธ์โครงการฯ

จากการที่โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านการฝึกอบรม การพัฒนาแนวทางอาชีพใหม่ การปล่อยสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่พื้นที่บริเวณตำบลปากคลอง ขณะเดียวกันพื้นที่ตำบลปากคลองก็ยังมีโครงการต่างๆจากหน่วย

อื่นๆ เข้าไปดำเนินการอยู่หลายโครงการ ซึ่งอาจเป็นผลให้ประชาชนเกิดความสับสนในการดำเนินงานของโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน

ทางโครงการฯ จึงเห็นสมควรที่จะทำการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ให้ชาวประมงได้รับทราบและเข้าใจเพื่อความชัดเจนขึ้น อีกทั้งยังเป็นการนำเสนอแนวทางการกำหนดเขตพื้นที่จัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งสู่ชุมชนโดยใช้โปสเตอร์เป็นสื่อ เนื่องจากเป็นวิธีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์แบบมวลชนเพื่อให้ประชาชนตำบลปากคลองได้รับทราบกันอย่างทั่วถึง ทางโครงการฯ จึงได้จัดทำโปสเตอร์ชุดโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชนขึ้น



สมุดหน้าปกชุดการอนุรักษ์ป่าชายเลน



แผ่นพับประชาสัมพันธ์โครงการฯ



แผ่นพับการดำเนินกิจกรรม
ของโครงการฯ



โปสเตอร์ชุดการอนุรักษ์ป่าชายเลนและ
โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน



แผ่นพับประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโครงการฯ

ภาพประกอบโปสเตอร์ ประกอบด้วยภาพการร่วมทำกิจกรรมต่างๆของประชาชนตำบลปากคลองที่ทางโครงการฯได้จัดฝึกอบรมขึ้นเช่น การจัดประชาสัมพันธ์โครงการฯที่จัดขึ้นทุกหมู่บ้านในตำบลปากคลอง การจัดฝึกอบรมการแปรรูปสัตว์น้ำให้กับกลุ่มแม่บ้านตำบลปากคลอง กิจกรรมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ และภาพแนวทางการกำหนดพื้นที่การจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งห้ามทำเครื่องมือประมงประเภทอวนลาก อวนรุน และคราดหอย ซึ่งการใช้ภาพประกอบกิจกรรมดังกล่าวที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม จะทำให้ประชาชนตำบลปากคลองรับทราบการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของโครงการฯ ที่ได้ดำเนินการไปแล้วและยังสร้างความน่าสนใจในการชมโปสเตอร์ชุดดังกล่าว

3.2.1.3 ผลที่ได้รับ

โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชนได้นำสมุดและโปสเตอร์ไปแจกจ่ายให้แก่โรงเรียน ชาวประมงและชาวบ้านในตำบลปากคลอง ทำให้ประชาชนตำบลปากคลองได้รับทราบถึงประโยชน์ ความสำคัญของป่าชายเลนมากยิ่งขึ้น เป็นแรงผลักดันให้เกิดการร่วมมือกันดูแลรักษา และเกิดกิจกรรมต่อเนื่องตามมาเช่น การปลูกป่าและดูแลพื้นที่ป่าชายเลนบริเวณหมู่ 1 ตำบลปากคลอง เป็นต้น

นอกจากนี้โปสเตอร์ชุดการจัดการทรัพยากรชายฝั่งโดยชุมชนยังทำให้ประชาชนตำบลปากคลองเข้าใจและเห็นภาพการทำกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการฯได้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งรับทราบแนวทางการกำหนดพื้นที่จัดการทรัพยากรประมงชายฝั่ง ที่ห้ามเครื่องมือประมงประเภทอวนลาก อวนรุนและคราดหอย

3.2.2 วิธีโอเทปการแปรรูปปลากระดัก

3.2.2.1 ความสำคัญและวัตถุประสงค์ในการจัดทำวิธีโอเทป

การทำประมงของชาวประมงตำบลปากคลองประกอบด้วยการทำประมงหลายประเภท เช่น อวนปลา อวนปู อวนกุ้ง เป็นต้น และการทำประมงปลากระดักก็เป็นการทำประมงหนึ่ง ที่นิยมทำกันอย่างแพร่หลาย ปัจจุบันการขายสินค้าปลากระดักจะเป็นการขายสดหรือแห้งให้กับพ่อค้าคนกลางที่เข้ามารับซื้อ ราคาสินค้าจะถูกกำหนดโดยพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก ทำให้ชาวประมงไม่สามารถต่อรองราคาสินค้าได้ ส่งผลต่อรายได้ของชาวประมง เพื่อให้ชาวประมงตำบลปากคลองมีรายได้และสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โครงการฯได้จัดกิจกรรมส่งเสริมธุรกิจในท้องถิ่น โดยหาแนว

ทางและวิธีการเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือนชาวประมง โดยการพัฒนาวัตถุดิบที่มีมากในท้องถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

โครงการฯ ได้ส่งเสริมธุรกิจในพื้นที่ ให้เป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่คนในชุมชน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายหนึ่งก็คือแม่บ้านในตำบลปากคลอง จากการที่ปลากะตักเป็นสัตว์น้ำที่จับได้มากในพื้นที่ และตลาดมีความนิยมในการบริโภคปลากะตักสามรส อีกทั้งการแปรรูปดังกล่าว ยังเป็นการเพิ่มมูลค่าของสัตว์น้ำให้มากขึ้น และอยู่ในความสนใจของแม่บ้านตำบลปากคลอง ทางโครงการฯ จึงได้จัดทำวิดีโอเทปการแปรรูปปลากะตักสามรสขึ้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมการส่งเสริมธุรกิจในพื้นที่ สื่อดังกล่าวสามารถทำให้แม่บ้านตำบลปากคลองมองเห็นภาพกรรมวิธี ขั้นตอนการแปรรูปได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทีมงานของโครงการฯ ได้เดินทางไปถ่ายทำวิดีโอเทปชุดการแปรรูปปลากะตักสามรส จากกลุ่มผู้ทำปลากะตักสามรส ตำบลปากน้ำประแส อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระยอง

3.2.2.2 เนื้อหาและรายละเอียดของวิดีโอเทป

เนื้อหาและรายละเอียดในวิดีโอเทปชุดการแปรรูปปลากะตักสามรส ประกอบไปด้วยกรรมวิธีและขั้นตอนการแปรรูป ส่วนประกอบของเครื่องปรุงในการแปรรูป และบทสัมภาษณ์ของประธานกลุ่มผู้แปรรูปปลากะตักสามรส ความเป็นมาของการเกิดกลุ่ม ปัญหาและอุปสรรค ช่องทางการตลาด การแบ่งผลกำไรและการบริหารงานในกลุ่ม เป็นต้น

3.2.2.4 ผลที่ได้รับจากการจัดทำวิดีโอเทปแล้วนำไปเผยแพร่

หลังจากที่ได้ทำการผลิตวิดีโอเทปเรื่องการแปรรูปปลากะตักสามรสเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางโครงการฯ ได้นำวิดีโอเทปดังกล่าวไปเผยแพร่สู่กลุ่มแม่บ้าน ทำให้กลุ่มแม่บ้านทราบขั้นตอน วิธีการ และเทคนิคในการแปรรูป เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการชมไปทดลองแปรรูป พัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของตนซึ่งจะเห็นได้จากผลิตภัณฑ์ปลากะตักสามรสที่แม่บ้านได้แปรรูปเพื่อออกวางจำหน่ายเสริมสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน สำหรับข้อดีของการส่งเสริมแบบวิดีโอเทปนอกจากผู้ได้รับการส่งเสริมจะได้เห็นกระบวนการ และขั้นตอนการแปรรูป ซึ่งเหมือนกับได้ไปเยี่ยมชมจากสถานที่จริงแล้ว การส่งเสริมแบบใช้วิดีโอเทปยังประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายหากจะเปรียบเทียบกับกรณีที่ต้องนำกลุ่มแม่บ้านเดินทางไปดูขั้นตอนการแปรรูปดังกล่าวจากสถานที่จริง แต่ข้อจำกัดคือกลุ่มแม่บ้านไม่สามารถสอบถามรายละเอียดและปัญหาข้อสงสัยได้และจะต้องมีเครื่องเล่นวิดีโอประกอบการฉายวิดีโอเทป ซึ่งแม่บ้านบางรายไม่มีเครื่องเล่นวิดีโอเป็นของตนเอง แต่ทางโครงการฯ ได้หาแนวทางการแก้ปัญหาโดยการรวมกลุ่มแม่บ้านและจัดฉายเทปวิดีโอดังกล่าว

3.2.3 แผ่นพับประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน

การประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้ประชาชนตำบลปากคลองได้รับทราบรายละเอียดอย่างทั่วถึง สื่อที่เหมาะสมในการส่งเสริมรายบุคคลนี้คือการทำแผ่นพับ เพราะเป็นสื่อที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ ขนาดกะทัดรัด สะดวกในการพกพาและสามารถแจกจ่ายให้แก่ประชาชนตำบลปากคลองได้อย่างทั่วถึง ทางโครงการฯ จึงผลิตแผ่นพับเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการฯ ขึ้น โดยจัดพิมพ์ทั้งภาคภาษาไทยและภาคภาษาอังกฤษเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้ประชาชนในตำบลปากคลอง บุคคลทั่วไป และเผยแพร่โครงการฯ ซึ่งเป็นโครงการนำร่องสู่ประเทศสมาชิกของศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3.2.3.1 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์โครงการฯ

วัตถุประสงค์ในการจัดทำแผ่นพับโครงการจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชนเพื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นมา ความสำคัญ วัตถุประสงค์และพื้นที่ดำเนินการโครงการฯ ให้ประชาชนตำบลปากคลองและบุคคลทั่วไปทั้งภายในและภายนอกประเทศได้รับทราบ

3.2.3.2 สรุปผลการประชาสัมพันธ์โครงการฯ โดยใช้แผ่นพับ

การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์โครงการฯ โดยใช้แผ่นพับ เป็นการส่งเสริมแบบรายบุคคล จึงทำให้จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับทราบการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีจำนวนมากและทั่วถึง แต่มีข้อจำกัดคือ หากประชาชนตำบลปากคลองมีข้อสงสัยในโครงการฯ จะไม่สามารถสอบถามรายละเอียดได้ ทางโครงการฯ จึงหาวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยจัดฝึกอบรมและประชาสัมพันธ์โครงการฯ ขึ้น ในแต่ละหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนตำบลปากคลองที่มีข้อสงสัยได้สอบถามข้อสงสัยเพื่อความเข้าใจการดำเนินงานของโครงการฯ มากขึ้น

จากการแจกจ่ายแผ่นพับประชาสัมพันธ์โครงการฯ ไปสู่ประชาชนตำบลปากคลองพร้อมกับการจัดฝึกอบรมประชาสัมพันธ์โครงการฯ และสุ่มทำแบบสอบถามประเมินผลจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 72 คนจากทุกหมู่บ้าน พบว่าร้อยละ 81.44 ได้รับทราบและความเข้าใจในเรื่องความเป็นมา วัตถุประสงค์ และกิจกรรมหลักของโครงการฯ เพิ่มขึ้นจากการแจกแผ่นพับ ส่วนร้อยละ 18.56 ตอบว่าเข้าใจโครงการฯ เท่าเดิม ซึ่งสรุปได้ว่าการทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีส่วนช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตำบลปากคลองและประชาชนทั่วไปทราบถึงการดำเนินงานของโครงการฯ ได้ดียิ่งขึ้น

3.2.4 แผนปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมของโครงการฯ

โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชนได้ทำการส่งเสริมและดำเนินงานกิจกรรมต่างๆที่ได้วางแผนไว้ โดยกิจกรรมต่างๆมีมากมายหลายกิจกรรม เพื่อเป็นการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมาให้ประชาชนในตำบลปากคลองได้รับทราบอย่างทั่วถึง ทางโครงการฯ จึงได้จัดทำแผนปฎิบัติการรายงานการดำเนินกิจกรรมของโครงการฯที่ผ่านมาขึ้นเพื่อแจกจ่ายให้ประชาชนตำบลปากคลองและผู้สนใจได้รับทราบ

3.2.4.1 วัตถุประสงค์และรายละเอียดของแผนปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมของโครงการฯ

วัตถุประสงค์ที่ได้จัดทำแผนปฎิบัติการรายงานการดำเนินงานกิจกรรมในโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชนเพื่อรายงานการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้ประชาชนในพื้นที่และบุคคลที่สนใจทั่วไปได้รับทราบ รายละเอียดเนื้อหาในแผนปฎิบัติการจะเป็นการรายงานผลการเข้าไปสำรวจขั้นพื้นฐานด้านเศรษฐกิจสังคม ภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตำบลปากคลอง รายงานกิจกรรมการจัดประชาสัมพันธโครงการฯ และฝึกอบรมในเรื่องต่างๆที่ได้จัดขึ้นให้แก่ชาวบ้านในตำบลปากคลองอาทิเช่น การฝึกอบรมแปรรูปสัตว์น้ำให้กับแม่บ้านตำบลปากคลอง การฝึกอบรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเป็นต้น การทำกิจกรรมการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ทรัพยากรในพื้นที่บริเวณตำบลปากคลอง รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาและผลิตสื่อต่างๆ

3.2.4.2 ผลจากการแจกแผนปฏิบัติการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการฯ

ผลจากการแจกแผนปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมของโครงการฯ เป็นส่วนทำให้ประชาชนตำบลปากคลองและบุคคลที่สนใจทั่วไป ได้ทราบความคืบหน้าการดำเนินกิจกรรมต่างๆของโครงการฯ รวมถึงผลประโยชน์ ในด้านการพัฒนาทักษะและความรู้ของการเข้าร่วมกิจกรรม และเป็นส่วนหนึ่งในการที่จะสร้างแรงจูงใจเพื่อเข้าร่วมดำเนินงานกับโครงการจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชนตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

บทที่ 4

สรุปผล

(Conclusion)

จากการที่ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซีฟเดค) ได้ร่วมมือกับกรมประมงจัดทำโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ภายใต้แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และกำหนดแผนจัดทำกิจกรรมต่างๆ สำหรับโครงการฯ ขึ้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวได้รวมกิจกรรมพัฒนาระบบส่งเสริม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่รับผิดชอบในด้านพัฒนาระบบการส่งเสริม พัฒนาและผลิตสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพรได้รับทราบและเข้าใจการดำเนินงานของโครงการฯ รูปแบบที่โครงการฯ ได้นำมาใช้พัฒนาระบบส่งเสริมได้แก่ การฝึกอบรมเพื่อปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าชายเลน สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา สร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม พัฒนาสื่อต่างๆ ให้สอดคล้องและสนับสนุนกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจในโครงการฯ

การพัฒนาระบบในรูปแบบต่างๆ ของโครงการฯ นำหลักการส่งเสริมต่างๆ มาประกอบการพิจารณา อาทิเช่น ลักษณะการยอมรับและประเภทของบุคคลกลุ่มเป้าหมายที่มีความสัมพันธ์กันทั้งทางด้านทัศนคติ ความคิดและสติปัญญา ซึ่งหลักการดังกล่าวได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2 ส่วนการพัฒนาสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริม นอกจากการนำหลักการส่งเสริมมาประกอบใช้แล้ว ยังพิจารณาถึงชนิดและวิธีการส่งเสริมที่เหมาะสมกับสื่อเหล่านั้น ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและเผยแพร่ ความเหมาะสมของกลุ่มเป้าหมาย ภาพประกอบสื่อส่วนใหญ่จะมาจากกิจกรรมในพื้นที่ตำบลปากคลองที่ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมเพื่อสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนตำบลปากคลองอีกทางหนึ่ง

โครงการฯ ได้สนับสนุนให้โรงเรียนในตำบลปากคลองได้จัดกิจกรรมการฝึกอบรม เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่เยาวชนเช่น การจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าชายเลน สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยาให้นักเรียนในตำบลปากคลองได้เข้ามีส่วนร่วมและฝึกปฏิบัติ ซึ่งผลที่ได้เป็นที่น่าพอใจดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 สำหรับการพัฒนาและผลิตสื่อที่ใช้เพื่อการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ที่โครงการฯ ได้จัดทำขึ้นได้แก่

- 1) โปสเตอร์และสมุดชุดการอนุรักษ์ป่าชายเลน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแรงจูงใจและปลูกจิตสำนึกในเรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนให้เป็นแหล่งอาศัยและอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน ภาพประกอบสื่อเป็นภาพกิจกรรมที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมกันทำจากการฝึกอบรม
- 2) โปสเตอร์ชุดโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร โปสเตอร์ดังกล่าวอธิบายกิจกรรมที่โครงการฯ ได้ดำเนินการ รวมทั้งแนวทางการประกาศพื้นที่สำหรับการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่ง
- 3) วีดีโอเทปชุด กรรมวิธีการแปรรูปปลากระตักสามรส วีดีโอเทปดังกล่าวเป็นสื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นสำหรับแม่บ้านให้ทราบถึงขั้นตอน กระบวนการและเทคนิคการแปรรูปปลากระตักสามรส ทางทีมงานได้เดินทางไปถ่ายทำ การแปรรูปกับกลุ่มผู้ประกอบการปลากระตักสามรสที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการที่จังหวัดระยอง
- 4) แผ่นพับแนะนำโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน เนื้อหารายละเอียดเป็นการประชาสัมพันธ์ครอบคลุมถึง ความเป็นมา วัตถุประสงค์และกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการฯ
- 5) แผ่นพับการรายงานการดำเนินกิจกรรมต่างๆของโครงการฯ ที่จัดทำในตำบลปากคลอง อาทิ เช่น การสำรวจขั้นพื้นฐานด้านเศรษฐกิจสังคม สมุทรศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมต่างๆ ให้กับประชาชนตำบลปากคลอง การผลิตสื่อต่างๆที่แจกจ่ายให้กับประชาชน การปล่อยสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับทรัพยากรในพื้นที่บริเวณตำบลปากคลอง

สำหรับกิจกรรมการฝึกอบรมแก่เยาวชนด้านความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศวิทยาและป่าชายเลนเป็นแนวทางในการวางรากฐานเพื่อการจัดการทรัพยากรประมงในอนาคต ส่วนการผลิตสื่อต่างๆ เป็นปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายรวมทั้งบุคคลทั่วไปได้เข้าใจถึงการดำเนินงานของกิจกรรมต่างๆ เห็นถึงประโยชน์และเข้าร่วมดำเนินงานกับโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน การพัฒนาระบบการส่งเสริมทั้งด้านการฝึกอบรมและการพัฒนาสื่อมีทั้งข้อดี ข้อเสีย ปัญหาและข้อจำกัด ซึ่งทางโครงการฯ ก็ได้หาแนวทางและวิธีแก้ปัญหาควบคู่ไปด้วย ซึ่งได้กล่าวถึงไปแล้วในบทที่ 3

ผลจากการแจกสื่อต่างๆเพื่อการประชาสัมพันธ์ได้รับความร่วมมือและความสนใจจากประชาชนตำบลปากคลอง เป็นผลให้ประชาชนตำบลปากคลองเกิดความเข้าใจ การยอมรับและการมีส่วนร่วมกับ

โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชนเพิ่มมากขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนทั้งในด้าน
ทรัพยากร เศรษฐกิจและสังคม

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาชุมชน. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.2ค) ปี 2541. กระทรวงมหาดไทย.
104 หน้า.

สนิท อักษรแก้ว. 2532. ป่าชายเลน: นิเวศวิทยาและการจัดการ. กรุงเทพฯ. 251 หน้า.

สุรพล จันทราปัติย์. 2531. หลักและวิธีดำเนินงานส่งเสริม. สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. 29 หน้า.

ประยูร อุดมเสียง. 2538. วิธีการส่งเสริมและการสอนผู้ใหญ่. ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ISBN 974-557-196-22538. 51 หน้า

ASEAN. 1988. Report on The Training Course on Fisheries Extension Methodology. 266p.

ภาคผนวก

การฝึกอบรมค่ายผู้พิทักษ์ อนุรักษ์ป่าชายเลนอ่าวทุ่งมหา โรงเรียนบ้านปากคลอง ตำบลปากคลอง อำเภอบะพิต จังหวัดชุมพร

ป่าชายเลนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน และมีประโยชน์ด้านระบบนิเวศวิทยาของสิ่งแวดล้อม และบริเวณพื้นที่ตำบลปากคลอง อำเภอบะพิต จังหวัดชุมพร มีพื้นที่ติดกับป่าชายเลน ซึ่งปัจจุบันมีการบุกรุกเข้าไปใช้ประโยชน์จากพื้นที่ ทำให้พื้นที่ป่าชายเลนตำบลปากคลองมีจำนวนลดลง เพื่อเป็นการช่วยอนุรักษ์พิทักษ์รักษาและสอดคล้องกับเนื้อหาของวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ทางโรงเรียนจึงได้จัดให้ความรู้และฝึกอบรมการอนุรักษ์ป่าชายเลนให้กับนักเรียน เพื่อปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

- ระยะเวลาการฝึกอบรม : 2 วัน (27-28 กันยายน 2541)
- สถานที่ฝึกอบรม : โรงเรียนบ้านปากคลอง
- ผู้เข้ารับการฝึกอบรม : นักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลองชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 85 คน
- วัตถุประสงค์ :
1. เพื่ออธิบายความสำคัญและประโยชน์ของป่าชายเลน
 2. เพื่อสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ป่าชายเลนให้กับนักเรียน
 3. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- ผู้สนับสนุน :
- องค์การบริหารส่วนตำบลปากคลอง
 - ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 - กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนอ่าวทุ่งมหา
 - สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

กิจกรรมการฝึกอบรม

- | | |
|-----------------|---|
| 27 กันยายน 2541 | <ul style="list-style-type: none"> - พิธีเปิดการฝึกอบรมค่ายผู้พิทักษ์ อนุรักษ์ป่าชายเลนอ่าวทุ่งมหา - กิจกรรมสันทนากการและการให้ความหมายของคำว่า การอนุรักษ์และสิ่งแวดล้อม - กิจกรรมกลุ่มย่อย |
| 28 กันยายน 2541 | <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมปลูกป่าชายเลน - กิจกรรมการแยกขยะ |

การฝึกอบรมค่ายเยาวชนบางแหวน รักบ้านเกิด โรงเรียนบ้านบางแหวน ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ปัจจุบันในยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ การเรียนการสอนเฉพาะในห้องเรียนไม่เพียงพอต่อการเสริมสร้างประสบการณ์ โดยการปฏิบัติจริงจะสามารถสร้างเสริมทักษะ และความรู้ให้แก่นักเรียนได้ อีกทั้งยังเป็นการฝึกทำงานเป็นกลุ่มซึ่งมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน โรงเรียนบ้านบางแหวนจึงได้จัดให้มีการฝึกอบรมค่ายเยาวชนบ้านบางแหวน รักบ้านเกิดขึ้นเพื่ออบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ป่าชายเลน บริเวณรอบตัวของนักเรียน

ระยะเวลาการฝึกอบรม	: 3 วัน (25-27 มีนาคม 2545)
สถานที่ฝึกอบรม	: ศาลาเอนกประสงค์บ้านบางแหวน
ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	: นักเรียนโรงเรียนบ้านบางแหวนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 คน
วัตถุประสงค์	: 1. เพื่ออธิบายความสำคัญและประโยชน์สิ่งแวดล้อม 2. เพื่อให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มและศึกษาสภาพแวดล้อมนอกสถานที่ 3. เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้นักเรียน
ผู้สนับสนุน	: ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

กิจกรรมการฝึกอบรม

25 มีนาคม 2545	- พิธีเปิดการฝึกอบรมค่ายผู้พิทักษ์ อนุรักษ์ป่าชายเลนอ่าวทุ่งมหา
	- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
	- การศึกษาและเก็บตัวอย่างสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่บริเวณลำคลอง
26 มีนาคม 2545	- การศึกษาและเก็บตัวอย่างสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่บริเวณป่าชายเลน
	- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
27 มีนาคม 2545	- การศึกษาและเก็บตัวอย่างสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่บริเวณต้นน้ำ
	- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

จำนวนสื่อต่างๆ ที่จัดพิมพ์เพื่อการแจกจ่ายและประชาสัมพันธ์

1. โปสเตอร์ชุดการอนุรักษ์ป่าชายเลน จำนวน 500 แผ่น
2. สมุดหน้าปกชุดการอนุรักษ์ป่าชายเลน จำนวน 2,500 เล่ม
3. วีดีโอเทปเรื่องการแปรรูปปลากระตักสามรส จำนวน 10 ม้วน
4. แผ่นพับประชาสัมพันธ์โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน(ภาษาไทย)จำนวน 1,000 ชุด
5. แผ่นพับประชาสัมพันธ์โครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน(ภาษาอังกฤษ) จำนวน 1,000 ชุด
6. โปสเตอร์ชุดการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน จำนวน 500 แผ่น
7. แผ่นพับการดำเนินกิจกรรมของโครงการฯ จำนวน 300 ชุด

รายชื่อหนังสือที่จัดพิมพ์เพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

นอกจากโครงการฯ จะทำการพัฒนาระบบส่งเสริมและผลิตสื่อต่างๆ ตามที่กล่าวไว้แล้ว ผลจากการทำวิจัย และการดำเนินงานก็ได้จัดทำและพิมพ์เผยแพร่ เพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชน ดังรายชื่อดังนี้

1. Process of Making a Proposal for SEAFDEC/TD-DOF Collaborative Project
2. LBCRM-PD No.1 แผนปฏิบัติการโครงการจัดการประมงโดยชุมชน บริเวณอ่าวปะทิว จังหวัดชุมพร
3. LBCRM-PD No.2 Background and Project Proposal of Locally Based Coastal Resources Management in Pathew District, Chumporn Province (LBCRM-PD)
4. LBCRM-PD No.3 การตลาดและการใช้ประโยชน์สินค้าสัตว์น้ำในท้องที่ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร
5. LBCRM-PD No.4 People's Groups and Community-Based Arrangements in Tambol Pakklong, Pathew District, Chumporn Province
6. LBCRM-PD No.5 Marketing and Utilization of Fish Products in Tambol Pakklong, Pathew District, Chumpron Province
7. LBCRM-PD No.6 กลุ่มแม่บ้านกับความสามารถในการแปรรูปสัตว์น้ำ ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร
8. LBCRM-PD No.7 Pre-survey of the Community to Formulate Implementation Plans and Activities to the LBCRM Project: Project Site in Pathew District, Chumporn Province
9. LBCRM-PD No.8 การพัฒนาระบบส่งเสริมสำหรับโครงการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งโดยชุมชน ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร
10. LBCRM-PD No.9 Quarterly Report No.1 (October-December 2001)
11. LBCRM-PD No.10 Quarterly Report No.2 (January-March 2002)
12. LBCRM-PD No.11 Quarterly Report No.3 (April-June 2002)
13. LBCRM-PD No.12 Quarterly Report No.4 (July-September 2002)
14. LBCRM-PD No.13 Report on the Study Trip to the Philippines
15. LBCRM-PD No.14 Report on Study Trip to Malaysia